

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Cursus Theologicus

Gormaz, Juan Bautista

Augustae Vindelicorum, 1707

Sect. 6. Utrum Libertas in alio tanquam in capite sufficiat ad meritum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81950](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81950)

hoc non est admittendum; ergo &c. Respon-
deo conc. ant. neg. conseq. Ratio est, quia,
cum satisfactio substituta sit pro satisfactio-
ne, comprehendit etiam tollerantiam poenae, arque
adeo etiam poenalitatem, quae major est in opere
interno & externo simul, quam solum in actu in-
terno: manifestum enim est, non affligi tantum il-
lum, qui habet solum voluntatem se flagellandi,
quam alterum, qui praeter voluntatem exercet
etiam in re ipsa externam flagellationem; at ve-
ro meritum, cum sit in actione formaliter obse-
quiosa, & honesta, non potest comprehendere
opus externum, cum istud non sit formaliter
honestum.

100. Ad confirmationem neg. suppositum majori-
s: nam homo non potest elicere infinitos ac-
tus, quibus infinitam det eleemosinam, & si
per unicum voluntatis actum, vel plures actus
finitos conferret infinitam eleemosinam, non
exinde haberet meritum infinitum; meritum
enim actus non crescit ex objecto arithmetice,
sed solum geometricè; ac proinde, etsi actus
haberet objectum externum infinitum, es-
set ex eo praecise infinitus. Sic actus charitatis,
quo amamus Deum infinitum, non est infinitus,
licet habeat objectum infinitum. Actus enim
voluntatis est amplexio objecti, & licet ob-
jectum sit infinitum, potest finite amplecti, & sic
amplexio evadet finita; sicuti, licet anima uni-
ta corpori sit spiritualis, potest per unionem
materiam uniri, imò sufficit, ut unio sit ma-
terialis, ut specificetur ab uno extremo materia-
li. Pariter etiam, ut amplexio voluntatis sit fi-
nita, sufficit, ut specificetur à principio adae-
quate finito; cum ergo voluntas hominis in hac
praesenti lege non habeat ad eliciendos suos ac-
tus principia infinita, non potest elicere actus
infinitos. Si autem duo aequalis sanctitatis ha-
berent principia ad honestè volendum aequè
intensa, & elicerent actus, quibus vellent aequè
intense eleemosynam largiri, unus autem da-
ret, quae potest, alter vero non daret, quae non
potest, aequè mererentur, ut jam constat ex di-
ctis.

SECTIO VI.

*Utrum libertas in alio tanquam in capite
sufficiat ad meritum?*

101. AD quaestionis resolutionem suppono 1.
A posse voluntatem unius constitui in volun-
tate alterius tanquam in capite in ordine ad me-
ritum, ita, ut meritum elicetum à capite tribu-
atur moraliter alteri in capitis voluntate con-
tento. Sic Deus constituit voluntates nostras
in Adamo tanquam in capite, ideoque pecca-
rum physicè ab Adamo commissum nobis impu-
tatur, & moraliter nos peccatores denominat.
Sic etiam voluntas pupilli ita constituitur à Re-
publica in voluntate Tutoris, ut actio physi-
ca à Tutore elicitae censetur elicitae à pupil-
lo. Pariter ergo potuit Deus ita consti-
tuere nostras voluntates in voluntate Chri-
sti Domini, ut meritum physicè à Christo Do-

mino elicetum censetur moraliter nostrum.
Suppono 2. Meritum, quod in eo casu de-
rivaretur à capite in voluntatem in ipso conten-
tam, non fore majus eo, quod voluntas con-
tenta eliceret, si per se ipsam physicè meritum
operaretur. Ratio est, quod voluntas capitis in
eo casu substitueretur pro voluntatibus in ipso
contentis; atqui substitutus non tribuit actio-
nibus majorem valorem illo, quem haberent, si
physicè elicerentur ab illo, pro quo substituitur;
ergo &c. Sic peccatum Adae non imputatur
magis nobis, quam imputaretur, si à nobis phy-
sicè eliceretur; sic etiam actio Tutoris non ha-
bet majorem valorem, quam haberet, si à pu-
pillo in plena sua aetate eliceretur, Suppono 3.
Casu, quo Deus constituit nostras volunta-
tes in voluntate Christi, ut omnia merita Christi
in nos etiam refererentur, decretum illius con-
stitutionis obligare Deum ad nos five intrinsecè,
five extrinsecè sanctificandos, ut merita illa no-
bis de condigno imputentur. Ratio est, quia,
si ex vi illius decreti obligabatur Deus ad hoc,
ut merita Christi nobis imputarentur de condi-
gno, obligabatur ad id, quod requiritur, ut nos
mereamur de condigno; sed, ut nos mereamur
de condigno, necesse est, ut simus sancti, five
intrinsecè, five extrinsecè; ergo &c.

Ex his autè oritur controversia, an libertas in
alio tanquam in capite sufficiat ad meritum,
non solum de congruo, verum etiam de con-
digno gloriae, & gratiae? Prima sententia
negat. Ita Ripalda disp. 74. sect. 7. Ovi-
romo 2. part. 2. Cacher. c. 6. §. 4. Secun-
da sententia docet, sufficere hanc libertatem,
ut parvuli in gratia constituti mereantur de
condigno; voluntatem verò adultorum non
posse ita constitui in voluntate alterius tanquam
in capite, neque ad merendum, neque ad de-
merendum de condigno, aut de congruo; ita
aliqui Recentiores. Fundamentum eorum est,
quia contingere potest, ut in eodem instanti, in
quo caput eliceret actum amoris, adultus peccaret,
vel contra dum adultus eliceret actum amoris,
caput peccaret; ac proinde ex eo fieret, quod si-
mul adultus peccaret, & mereretur, quod im-
plicat. Tertia sententia affirmat, tam de par-
vulis, quam de adultis. Ita Bonaspes disp. 4.
quem sequuntur alij Recentiores.

Affero cum tertia sententia. Libertas in alio
tanquam in capite, si cetera adsint, sufficit ad
meritum condignum gratiae, & gloriae. Prob.
1. Non requiritur major libertas ad meritum
condignum, quam ad peccatum lethale; sed ad
peccatum lethale sufficit libertas in alio tan-
quam in capite; ergo etiam ad meritum condi-
gnum. Confirmatur. Ut homo sit indifferens
proximè ad merendum de condigno gratiam,
& gloriam, vel ad peccandum lethalius, nihil
libertatem solum requirit statum sanctitatis, si-
ne qua non datur meritum condignum; postea
enim illa libertate, quae requiritur ad pecca-
dum lethalius, si superaddatur gratia sanctifi-
cans, sufficienter constitutus erit homo ad me-
rendum

rendum de condigno; ergo, si sufficiat libertas in alio tanquam in capite ad peccandum lethali- ter, ut patet in peccato originali contracto ex Adamo, etiam sufficiat ad meritum de condi- gno.

105. Probat. 2. Si ob aliquam rationem libertas in alio tanquam in capite non sufficeret ad me- ritum de condigno gratiæ, & gloriæ, ideo ef- fet, quia meritum condignum includit sanctita- tem condignificantem opus meritorium, & quia sanctitas solum potest dignificare opus eli- citum ab subiecto, in quo est; sed fundamen- tum istud nullum est; ergo &c. Probat. maj. Sanctitas, qua sanctificatur homo constitutus in alio tanquam in capite; sufficiens est ad san- ctificandum opus capitis, prout est moraliter hujus hominis in illo constituti; ergo &c. prob. ant. Condignificatio gratiæ non est opus phy- sicū, sed morale consistens in eo, quod operatio suprema honesta sit operatio hominis sancti; at- qui operatio capitis supernaturalis honesta, quæ moraliter est operatio hujus hominis in illo constituti, est supernaturalis operatio hominis sancti; ergo &c.

106. Probat. 3. Destruendò fundamentum secun- dæ sententiæ. Si Deus constitueret voluntates nostras in voluntate Christi quoad munus me- rendi pro casu, quo constitutus in voluntate Christi, non haberet voluntatem contrariam voluntati capitis, cessaret totum inconveniens ab Adversariis adductum, ut ex ipsis terminis patet; ergo absolutè possibilis est talis consti- tutio; ac proinde inutilis est ad eam negandam distinctio inter parvulos; & adultos. Confir- matur. Si Deus veller, quod voluntates in Christo constitutæ tanquam in capite merean- tur, quoribus meretur Christus, veller etiam om- nia requisita ad merendum; sed unum ex re- quisitis est, quod non habeant peccatum, & quod habeant sanctitatem intrinsecam, vel ex- trinsecam; ergo ex vi decreti illius veller De- us, quod voluntates ita constitutæ, quoribus- que mereatur Christus, non haberent pecca- tum, sed sanctitatem intrinsecam, vel extrin- secam; exinde autem inutilis profus est Adver- sariorum ratio, & distinctio; ergo &c. Ex di- ctis

107. Fic. 1. contra Bonasp. non sufficere, quod voluntas constituta in Christo tanquam in capi- te, esset in statu puræ naturæ, ut merente Chri- sto mereretur de condigno; sed ulterius requi- ritur, quod sit intrinsecè, vel extrinsecè sancti- ficata. Ratio est, quia meritum de condigno non solum requirit libertatem, sed etiam digni- tatem personæ merentis, quæ; sicut debet esse extrinsecè libera, quatenus imputatur ipsi ex vi decreti divini libertas capiti; ita debet esse extrinsecè sanctificata, quatenus ex vi decre- ti divini imputatur illi illius sanctitas. Unde, sicut ratio formalis imputatæ libertatis statet in eo decreto divino; ita etiam ratio formalis imputatæ sanctitatis, & sicut posita libertate capitis veller Deus per suum decretum, quod

reputaretur libera, ita posita sanctitate capitis veller Deus per suum decretum, quod reputa- retur sancta. Itaque in hujusmodi imperione non adest ulla implicancia, ut constat ex iis, quæ dixi in Tract. de justific. de sanctit. extrin- sica. num. 5.

Fic. 2. Non posse voluntates nostras conflui in Dei voluntate tanquam in capite in or- dine ad merendum. Ratio est, quia, ut volun- tates nostræ ita constituerentur, necesse erat, quod merente Deo, & nos mereremur; sed hoc essentialiter repugnat; cum Deus non possit mereri; ergo &c. Confirmatur. Ut aliquis possit mereri apud alium, necesse est, quod in ordine ad actionem obsequiosam non retineat dignitatem, ratione cujus actio ab eo elicitæ ce- dens in bonum alterius, non esset obsequium, sed favor. Sic contingeret in casu, quo homo dignior ut procurator inferioris faceret obsequi- um minùs digno; dignitates enim humanæ tum naturalis, tum supernaturalis, cum sint accidentales hominibus, ab ipsis facilè deponi possunt quoad alterius obsequium; atqui Deus non potest deponere suam dignitatē, neq; quoad actionē aliquam ipsam non retinere; cum non sit accidentaliter, sed essentialiter Dominus su- arum creaturarum; ergo &c. Unde Deus poterit per suam voluntatem causare in homine effectus procedentes ex dominio, quales sunt obligatio tanta, quanta oritur ex voto, contra- ctu &c. secus autem effectus provenientes ex sub- jectione, quod notare debuit Oviædus, ne in- continenter procederet, ut redarguit Bonaspes supra citatus.

109. Objic. 1. Nequit homo per sanctitatem capi- tis sanctificari; ergo neque per ejus dignitatē dignificari. Probat. ant. Nequit dealbari per albedinem capitis; ergo neque sanctificari per capitis sanctitatem. Rerorqueo argumentum. Nequit dealbari per albedinem capitis; ergo ne- que peccare per peccatum capitis, neque mere- ri per meritum capitis. Resp. deinde dist. ant. per sanctitatem capitis nudè sumptam, conc. per sanctitatem capitis ex decreto divino ipsi imputatam; neg. ant. & conseq. Ad probati- onem concessò antecedenti nego conseq. Quia albedo est forma purè physica, adeoque ullus effectus suppleri nequit per actum divinæ vo- luntatis, sive per imputationem moralem; sanctitas verò importat effectum moralem, qui per decretum Dei, & imputationem moralem suppleri potest, ut constat de justificatione

110. Objic. 2. Si posset homo per meritum capi- tis mereri, posset etiam satisfacere de condigno pro peccato; esset enim tam sanctus, quàm ca- put; cum ipsi imputaretur sanctitas, & me- ritum capitis: posset enim constitui ut caput Christus Dominus, qui est infinite simpliciter sanctus, & condignè satisfaciens pro peccato, Sed hæc munia puro homini repugnant, ut con- stabit in Tract. de Incarnat. & ex SS. PP. di- centibus, Christum non potuisse afferre nobis remedium, nisi esset Deus; ergo &c. Respon- det

der Bonaspes, conc. maj. imò admittendò posse homines constitui in Deo tanquam in capite in ordine ad merendum, & sic satisfacere de condigno pro peccato mortali, nimirum per actum divinæ voluntatis, in qua continentur tanquam in capite. Ad auctoritates verò PP. dicentium, non posse purum hominem satisfacere pro mortali, Respondet disp. 1. de Incarnat. dub. 5. resolut. 2. intelligendas esse de satisfactione hominis facta per actum physicè proprium; non verò de satisfactione radicali, & in Deo tanquam in capite mortali. Quapropter docet, eas auctoritates intelligendas esse in præsentī providentia, non verò in alia.

111. Hæc autem responsio multum displicet, quia homines non possunt constitui in Deo tanquam in capite in ordine ad merendum, ut ex num. 108. 2. quia datò, quòd ita constituerentur in Deo, vel in Christo Domino, non posset purus homo constitutus in Deo, vel in Christo tanquam in capite, mereri tantum, quantum Christus, vel Deus, sed solum tantum, quantum meretur ipse, si actionem illam exerceret, ut ex num. 102. atqui per se purus homo, si per se ipsum illas actiones exerceret, non posset de condigno satisfacere pro mortali, ut constabit ex Tractat. de Incarnat. ergo &c.

112. Tertio, quia valor proprius ex majori dignitate physica personæ operantis desumptus, nequit personæ in illa constitutæ tribui per solum actum voluntatis, quo in ea constituitur tanquam in capite: denominationes enim physicam formam requirentes nequeunt suppleri ab extrinseco. Sic, licet Deus possit per actum suæ voluntatis Petrum sanctificare, & illum reddere filium adoptivum, & constitutum in Christo tanquam in capite, nequit per solum actum voluntatis reddere Petrum filium proprium, aut naturalem Dei, quod habet Christus, ex eo, quòd denominatio filij proprii, & naturalis non sit denominatio moralis, sed physica exigens unionem physicam inter Deum, & hominem; atqui opera Christi esse condignam satisfactionem pro mortali desumitur ex valore accepto à dignitate talis personæ; ergo Petrus in Christo constitutus non posset per sua merita satisfacere de condigno pro mortali. Hinc

113. Respondeo ipse ad argumentum; neg. maj. quia purus homo constitutus in Christo tanquam in capite per decretum Dei, ex eo, quòd esset purus homo, non posset mereri merente Christo tantum, quantum mereretur Christus, sicuti non posset ex vi illius decreti manere filius Dei proprius, aut naturalis, uti est Christus. Quapropter dignitas, quæ in meritum refunditur ex dignitate filij proprii, aut naturalis non posset puro homini tribui; tribueretur autem illi valor meritorius juxta dignitatem personæ extraneæ, sive filij per divinum decretum adoptati; cum autem valor meritorius correspondens dignitati personæ extraneæ, sive in filium Dei extrinsecè assumptæ non possit esse æqualis satisfactio pro mortali, ut con-

stabit ex tract. de Incarnat. hinc fit, purum hominem constitutum in Christo tanquam in capite, neque esse tam sanctum, quam Christus, neque posse de condigno satisfacere pro mortali, licet reverà satisfaciatur de condigno pro mortali ejus caput, quod est Christus.

SECTIO VII.

Quenam requiratur honestas in actu meritorio.

Certum est apud Theologos, actum apud Deum meritorium esse honestum, & moraliter bonum. Ratio est: quia meritum apud Deum est obsequium Dei, ideoque Deo placens; sed actus Deo placens debet esse moraliter bonus, & honestus; ergo &c. 2. quia actus meritorius est dignus præmiò, quod non haberet, nisi esset honestus; si enim esset pravus, non esset dignus præmiò, sed supplicio; si autem esset indifferens, neque esset dignus præmiò, neque supplicio; ergo, ut sit meritorius, & honestus, debet esse moraliter bonus, & honestus. His positis multiplex in præsentī occurrit difficultas.

Prima difficultas est, an requiratur ad meritum honestas charitatis, vel sufficiat honestas cujuscunque virtutis supernæ. Prima sententia docet, solum actum charitatis esse meritorium de condigno gratiæ, & gloriæ essentialis; actus verò aliarum virtutum, etsi à charitate imperatos tantum addere meritum præmij accidentalitatis. Ita Bonaspes 2. 2. quæst. 14. art. 6. dub. 5. cui multum faver D. Thomas part. 1. quæst. 45. art. 4. Secunda sententia tenet, actus virtutum moralium esse etiam meritorios de condigno apud Deum, si à charitate imperentur; secus autem absque imperio charitatis saltem virtuali; ita communiter Thomistas, quos sequuntur Contenton differt. 4. c. 2. & Scotistæ, quos sequitur Durandus disp. 2. q. 6. Tertia sententia docet, actus superiores virtutum moralium à justo cum perfecta libertate elicitos esse de condigno meritorios apud Deum, quamvis à charitate non imperentur. Ita Amicus, Tanner. Arriaga, Ovid. & Noliti communiter cum Exim. Doct. l. 12. c. 9. art. 10.

Pro resolutione suppono cum Exim. Doct. l. 12. c. 9. num. 5. omnia, quæ procedunt à Deo ut Auctore supernaturali ordinari ad ipsum ut supernaturalem finem intrinsecam, & supernaturali ordinatione. Ratio esse potest 1. quia Ens supernaturale quæ tale constituitur ex eo, quòd ex intrinseca sua natura conducatur ad perfectam possessionem Dei; ergo ex intrinseca, & naturali ordinatione sua ordinatur ad Deum ut supernaturalem finem. 2. quia omnis actus virtuosus saltem à posteriori est intrinsecè conformis bonitati divinæ, & Deo ultimo fini placens; proinde actus virtuosus supernus ut ex natura sua est conformis bonitati divi-